

RENATA STAŚKO

Socjalizacja, używanie Facebooka a wyniki w nauce studentów

Socialization, Use Facebook, and the Academic Performance of Students

ORCID: 0000-0003-4984-4039, doktor, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Wydział Matematyczno-Fizyczno-Techniczny, Zakład Dydaktyki Przedmiotów Technicznych i Informatycznych, Polska

Streszczenie

Artykuł analizuje zależność między socjalizacją, intensywnością korzystania z Facebooka a wynikami w nauce studentów. Dane empiryczne zebrano od 44 studentów, korzystając z kwestionariusza ankiety. Stwierdzono, że tylko jedna zmienna socjalizacyjna, tj. akceptacja społeczna, istotnie przewidywała intensywność korzystania z Facebooka, podczas gdy akulturacja nie była znacząca. Wyniki dowiodły również, że nie istnieje pozytywna zależność między wynikami studentów w nauce a intensywnością korzystania z Facebooka.

Słowa kluczowe: socjalizacja, akceptacja społeczna, akulturacja, Facebook, wyniki w nauce

Abstract

The article analyzes the relationship between socialization, the intensity of using Facebook, and student results. In addition, it also analyzes whether the intensity of Facebook use mediates between socialization and academic performance. Empirical data were collected from 44 students using the questionnaire. It was found that only one socialization variable, ie social acceptance, significantly predicted the intensity of using Facebook, while acculturation was not significant. The results also showed that there is no positive correlation between student results in learning and the intensity of Facebook use.

Keywords: socialization, social acceptance, acculturation, Facebook, academic performance

Wstęp

Rozwój technologii informacyjnych i komunikacyjnych spowodował zmiany w zastosowaniach i procesach pedagogicznych i technologicznych. Obecnie serwisy społecznościowe przekształciły się w popularne platformy e-learningowe umożliwiające aktywne uczenie się oparte na współpracy. Badania wykazały, że narzędzia sieci społecznościowych wspierają działania edukacyjne poprzez inter-

akcję, aktywne uczestnictwo, dzielenie się informacjami i zasobami (Ajjan, 2008, s. 71–80; Selwyn, 2009, s. 37–41). Serwisy społecznościowe były wykorzystywane jako platformy zapewniające komunikację i rozrywkę dla studentów (Blattner, 2009, s. 17–28), jak również do promowania i doskonalenia umiejętności twórczych i komunikacyjnych (Kabilan, 2010, s. 179–187). Opierając się na socjokulturowej teorii uczenia się zaproponowanej przez Vygotsky’ego (1978, s. 19–58), ludzie uczą się poprzez oddziaływania społeczne, dzielenie się pomysłami oraz doświadczeniami.

W Polsce z internetu korzysta 26 mln Polaków, czyli 67% całkowitej populacji, a konto na Facebooku ma ponad 15 mln użytkowników, z czego 79% korzysta z Facebooka każdego dnia. Facebook służy nie tylko do komunikacji, dzielenia się wiadomościami, zdjęciami, ale też do uczenia się, zatem czy korzystanie z Facebooka w kontekstach edukacyjnych i instruktażowych można uznać za atrakcyjny koncept? Obecnie jednym z najprostszych i najszybszych sposobów socjalizacji jest korzystanie z Facebooka, co częstokroć jest nieodłączną częścią codziennego życia młodego człowieka (Vygotsky, 1978, s. 19–58). Ainin, Naqshbandi, Moghavvemi i Jaafar (2015, s. 64–73) wskazują pozytywny wpływ korzystania z Facebooka na wyniki w nauce studentów, Kolek i Saunders (2008, s. 1–25) twierdzą, że nie ma ono żadnego wpływu, podczas gdy Kirschner (2010, s. 1237–1245), Paul (2012, s. 2117–2127), Wentworth (2014, s. 306–311) i Junco (2012, s. 187–198) wskazują jego negatywny wpływ.

Celem badań było znalezienie odpowiedzi na pytania: 1. Czy intensywność korzystania z Facebooka wpływa na wyniki w nauce studentów kierunku edukacja techniczno-informatyczna? 2. Czy studenci o wysokim poziomie akceptacji społecznej intensywniej korzystają z Facebooka? 3. Czy intensywność korzystania z Facebooka przez studentów ma pozytywny wpływ na akulturację (w tym badaniu odnosi się ona do zrozumienia przez studentów norm uniwersyteckich, kultury, polityki i celów edukacyjnych)? 4. Czy studenci o wysokim poziomie akceptacji społecznej osiągają wysokie wyniki w nauce? 5. Czy studenci, którzy stosują się do kultury, polityki i norm Uniwersytetu, mają wyższe wyniki w nauce?

Metodologia badań

Próba badawcza

Próba badawcza obejmowała uczestników, którzy byli studentami I roku studiów II stopnia, nauk ścisłych/technicznych i ukończyli studia I stopnia nauk ścisłych/technicznych. Badaniem pilotażowym objęto 44 studentów I roku studiów II stopnia, studiów stacjonarnych ($n = 30$; 7 kobiet) i studiów niestacjonarnych ($n = 14$; 2 kobiety), nauk ścisłych/nauk technicznych w roku akademickim 2017/2018. Dane zostały opracowane za pomocą programu statystycznego Stati-

stica v. 13. Kwestionariusz ankiety zawierał 17 stwierdzeń w skali od 1 do 4, gdzie 1 – zdecydowanie nie zgadzam się, a 4 – zdecydowanie zgadzam się, i został przekazany studentom w postaci papierowej. Na podstawie przeglądu literatury (Yu, 2010, s. 1494–1503; Ainin, Naqshbandi, Moghavvemi, Jaafar, 2015, s. 64–73; Steinfield, 2008, s. 434–445; Ross, 2009, s. 578–586] pomiarów dokonano za pomocą odpowiednich konstruktów: akceptacja społeczna (AS = AS1 + AS2 + AS3 + AS4), akulturacja (AK = AK1 + AK2), intensywność korzystania z Facebooka (IFc = IFc1 + IFc2 + IFc3 + IFc4 + IFc5 + IFc6 + IFc7) i wyniki w nauce (WW = WW1 + WW2 + WW3 + WW4) (tab. 1). W związku z tym przyjęto, iż proces socjalizacji składa się z dwóch zmiennych, tj. akceptacji społecznej i akulturacji, mierzonych za pomocą czterech i dwóch stwierdzeń. Alfa Cronbacha (α) dla wymienionych grup konstruktów wynosiła odpowiednio: .728 (AS), .577 (AK), .848 (IFc) i .704 (WW). Całkowita liczba Alfa Cronbacha (α) dla 17 pozycji wyniosła .815.

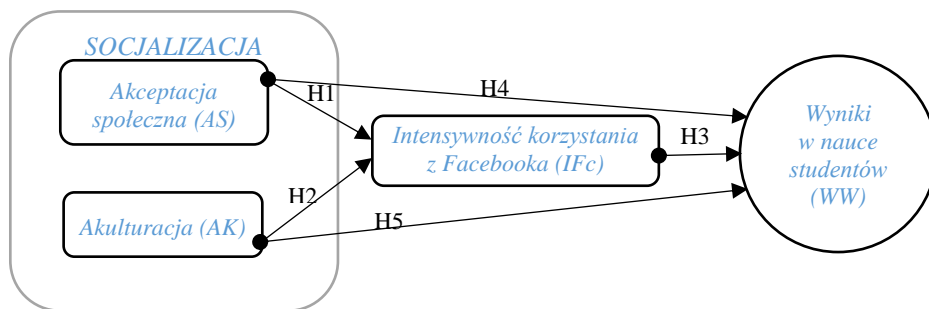
Tabela 1. Elementy kwestionariusza

Stwierdzenia	Zmienne Konstrukt
Akceptacja społeczna (AS)	
Czuję się swobodnie w otoczeniu innych studentów na Uniwersytecie	AS1
Studenci w mojej grupie akceptują mnie jako jednego z nich	AS2
Moje relacje interpersonalne z innymi studentami mają pozytywny wpływ na mój rozwój intelektualny	AS3
Moje relacje interpersonalne z innymi studentami mają pozytywny wpływ na mój rozwój społeczny	AS4
Akulturacja (AK)	
Jestem świadomy Kodeksu Wartości mojego Uniwersytetu	AK1
Dostosowuję się do Kodeksu Wartości mojego Uniwersytetu	AK2
Wyniki w nauce (WW)	
Jestem przekonany, że mam odpowiednio umiejętności akademickie niezbędne dla opracowania prac teoretycznych o charakterze naukowym	WW1
Czuję się kompetentny w zakresie mojego wykształcenia	WW2
Nauczyłem się, jak wykorzystywać wiedzę i umiejętności w sposób efektywny	WW3
Występowałem akademicko (np. przedstawienie prezentacji, wystąpienia publiczne), tak jak się spodziewałem	WW4
Intensywność korzystania z Facebooka (IFc)	
Facebook jest częścią mojego codziennego życia	IFc1
Korzystam z Facebooka w celach edukacyjnych	IFc2
Korzystam z Facebooka w celach komunikacyjnych	IFc3
Korzystam z Facebooka w celach informacyjnych	IFc4
Czuję, że jestem częścią społeczności na Facebooku	IFc5
Z dumą mogę powiedzieć, że jestem na Facebooku	IFc6
Byłbym zdenerwowany, gdyby Facebook został zamknięty	IFc7

Źródło: opracowanie własne.

Model badań

Zaproponowano model badań oraz hipotezy badawcze, które przedstawiono na rysunku 1.

Rysunek 1. Model badań

Źródło: opracowanie własne.

Hipotezy badawcze:

H1: Akceptacja społeczna jest pozytywnie związana z intensywnością korzystania z Facebooka.

H2: Istnieje związek między akulturacją a intensywnością korzystania z Facebooka.

H3: Intensywność korzystania z Facebooka pośredniczy w relacji między socjalizacją (tj.akceptacją społeczną i akulturacją) a wynikami w nauce studentów.

H4: Akceptacja społeczna jest pozytywnie związana z wynikami w nauce.

H5: Akulturacja jest pozytywnie związana z wynikami w nauce.

Wyniki badań

Wstępna analiza danych

Statystyki opisowe przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Podstawowe statystyki opisowe

Zmienne	Statystyki opisowe					Alfa Cronbacha, (α)
	Średnia	Mediana	Odch.std	Wsp.zmn.	Błąd standard.	
AS1	3,182	3,000	0,843	26,489	0,127	.728
AS2	3,295	3,000	0,795	24,116	0,120	
AS3	2,955	3,000	0,806	27,268	0,121	
AS4	3,023	3,000	0,698	23,107	0,105	
AK1	2,841	3,000	0,834	29,346	0,126	.577
AK2	2,886	3,000	0,689	23,882	0,104	
WW1	2,818	3,000	0,896	31,805	0,135	.704
WW2	2,841	3,000	0,861	30,312	0,130	
WW3	2,886	3,000	0,754	26,115	0,114	
WW4	2,386	2,000	0,841	35,253	0,127	
IFc1	2,614	3,000	1,104	42,249	0,166	.848
IFc2	2,727	3,000	0,949	34,797	0,143	
IFc3	3,477	4,000	0,792	22,779	0,119	

Zmienne	Statystyki opisowe					Alfa Cronbacha, (α)
	Średnia	Mediana	Odch.std	Wsp.zmn.	Błąd standard.	
IFc4	2,955	3,000	0,987	33,414	0,149	
IFc5	2,591	3,000	0,972	37,521	0,147	
IFc6	1,932	2,000	0,818	42,361	0,123	
IFc7	1,886	2,000	0,945	50,117	0,143	

Źródło: opracowanie własne.

Grupa badawcza

W badaniu wzięli udział studenci kierunku edukacja techniczno-informatyczna Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. 39% studentów, którzy zgłosili się do tego badania, ma ponad 500 znajomych na Facebooku, a 27% ma od 201 do 300 znajomych. Większość studentów (59%) korzysta z Facebooka ponad 6 lat, a 23% – przez 5–6 lat. 45% respondentów korzysta z Facebooka przez 0–1 godzinę dziennie, a 27% przez 1–2 godziny dziennie. 45% ankietowanych było w wieku 22–23 lat, a 36% – w wieku 24–25 lat. Łącznie 20% respondentów stanowiły kobiety, a 80% mężczyźni.

Analiza korelacji

Przeprowadzono analizę korelacji zmiennych w podgrupach celem zbadania związków między nimi. Analiza wskazuje, że akceptacja społeczna jest dodatnio i istotnie skorelowana z intensywnością korzystania z Facebooka ($r = .495$; $p < .001$), dodatnio i umiarkowanie skorelowana z wynikami w nauce ($r = .311$; $p < .05$) oraz dodatnio i słabo skorelowana z akulturacją ($r = .166$; $p = .28$). Akulturacja natomiast jest dodatnio i istotnie skorelowana z wynikami w nauce/osiągnięciami akademickimi studentów ($r = .476$; $p < .001$). Intensywność korzystania z Facebooka jest statystycznie nieistotnie skorelowane z akulturacją ($r = -.14$; $p = .926$) oraz wynikami w nauce ($r = .13$; $p = .933$).

Dodatkowo intensywność korzystania z Facebooka jest dodatnio i istotnie skorelowana z liczbą znajomych na Facebooku ($r = .496$; $p < .001$), datą pierwszej rejestracji na Facebooku ($r = .414$; $p < .005$) oraz czasem spędzonym w ciągu dnia na Facebooku ($r = .584$; $p < .001$).

Przeprowadzono analizę korelacji między analizowanymi zmiennymi za pomocą współczynnika korelacji rang według Spearmana, zweryfikowano na poziomie istotności 0,05 (zmienne mają charakter rangowy). Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że istotna zależność występuje między zmiennymi:

- ze zmienną AS1 skorelowane są istotnie zmienne: AS2, AS3, AS4, WW1, WW2, IFc1, IFc5,
- ze zmienną AS2 skorelowane są istotnie zmienne: AS1, IFc1, IFc5,
- ze zmienną AS3 skorelowane są istotnie zmienne: AS1, AS4, IFc6, IFc7,
- ze zmienną AK1 skorelowane są istotnie zmienne: AK2, WW4,

- ze zmienną AK2 skorelowane są istotnie zmienne: AK1, WW1, WW2, WW4,
- ze zmienną WW1 skorelowane są istotnie zmienne: AS1, AK2, WW2, WW3, WW4,
- ze zmienną WW2 skorelowane są istotnie zmienne: AS1, AK2, WW1, WW3,
- ze zmienną IFc1 skorelowane są istotnie zmienne: AS1, AS2, IFc3, IFc4, IFc5, IFc6, IFc7,
- ze zmienną IFc2 skorelowane jest istotnie zmienna: IFc4,
- ze zmienną IFc3 skorelowane są istotnie zmienne: IFc1, IFc4, IFc5, IFc7,
- ze zmienną IFc4 skorelowane są istotnie zmienne: IFc1, IFc2, IFc3, IFc5, IFc6, IFc7,
- ze zmienną IFc5 skorelowane są istotnie zmienne: AS1, AS2, IFc1, IFc3, IFc4, IFc6, IFc7,
- ze zmienną IFc6 skorelowane są istotnie zmienne: AS3, IFc1, IFc4, IFc5, IFc7,
- ze zmienną IFc7 skorelowane są istotnie zmienne: AS3, IFc1, IFc3, IFc4, IFc5, IFc6.

Podsumowanie

W opracowaniu analizowano związki między intensywnością korzystania Facebooka, socjalizacją a wynikami w nauce studentów. Stwierdzono, że:

1. Tylko jedna zmienna socjalizacyjna, tj. akceptacja społeczna, istotnie wpływała na intensywność korzystania z Facebooka. Im wyższy poziom akceptacji społecznej studentów, tym większa intensywność korzystania z Facebooka, podczas gdy akulturacja nie była powiązana z intensywnością korzystania z Facebooka.

2. Intensywność korzystania z Facebooka nie wpływa na wyniki w nauce studentów, co potwierdzają badania Kolka i Saundersa (Kolek, 2008, s. 1–25).

3. Na wyniki w nauce studentów bezpośrednio wpływa akceptacja społeczna oraz akulturacja studentów. Im wyższa akceptacja społeczna studentów, tym lepsze wyniki w nauce, oraz im wyższa świadomość i umiejętność dostosowania się do kodeksu wartości Uniwersytetu, tym lepsze wyniki w nauce.

4. Studenci korzystają z Facebooka w celach komunikacyjnych oraz informacyjnych, jest on częścią ich życia codziennego. Facebook pozwala na skuteczne komunikowanie się i współdziałanie ze sobą, wzmacnianie wzajemnych relacji.

5. Internetowe sieci społecznościowe mogłyby być postrzegane jako pomocna technologia edukacyjna, gdyby większa liczba pracowników akademickich wiedziała, jak włączyć je do swoich programów nauczania.

Literatura

- Ajjan, H., Hartshorne, R. (2008). Investigating Faculty Decisions to Adopt Web 2.0 Technologies. Theory and Empirical Tests. *The Internet and Higher Education*, 11(2), 71–80.
- Ainin, S., Naqshbandi, M.M., Moghavvemi, S., Jaafar, N.I. (2015). Facebook Usage, Socialization and Academic Performance. *Computers and Education*, 83, 64–73.
- Blattner, G., Fiori, M. (2009). Facebook in the Language classroom: Promises and Possibilities. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 6(1), 17–28.
- Junco, R. (2012). Too Much Face and not Enough Books: The Eelationship between Multiple Indices of Facebook Use and Academic Performance. *Computers in Human Behavior*, 28(1), 187–198.
- Kabilan, M.K., Ahmad, N., Abidin, M.J.Z. (2010). Facebook: An Online Environment for Learning of English in Institutions of Higher Education? *The Internet and Higher Education*, 13(4), 179–187.
- Kirschner, P.A., Karpinski, A.C. (2010). Facebook and Academic Performance. *Computers in Human Behavior*, 26(6), 1237–1245.
- Kolek, E.A., Saunders, D. (2008). Online Disclosure: An Empirical Examination of Uundergraduate Facebook Profiles. *NASPA Journal*, 45(1), 1–25.
- Paul, J.A., Baker, H.M., Cochran, J.D. (2012). Effect of Online Social Networking on Student Academic Performance. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2117–2127.
- Ross, C., Orr, E.S., Sisic, M., Arseneault, J.M., Simmering, M.G., Orr, R.R. (2009). Personality and Motivations Associated with Facebook Use. *Computers in Human Bahavior*, 25(2), 578–586.
- Selwyn, N., Grant, L. (2009). Researching the Realities of Social Software Use: An Introduction. *Learning, Media and Technology*, 34(2), 37–41.
- Steinfeld, C., Ellison, N.B., Lampe, C. (2008). Social Capital, Self-esteem, and Use of Online Social Network Sites: A Longitudinal Analysis. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 29(6), 434–445.
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society. The Development of Higher Psychological Processes*. London: Harvard University Press Cambridge, Mass.
- Wentworth, D.K., Middleton, J.H. (2014). Technology Use and Academic Performance. *Computers & Education*, 78, 306–311.
- Yu, A.Y., Tian, S.W., Vogel, D., Chi-Wai Kwok, R. (2010). Can Learning Be Virtually Boosted? An Investigation of Online Social Networking Impacts. *Computers and Education*, 55(4), 1494–1503.